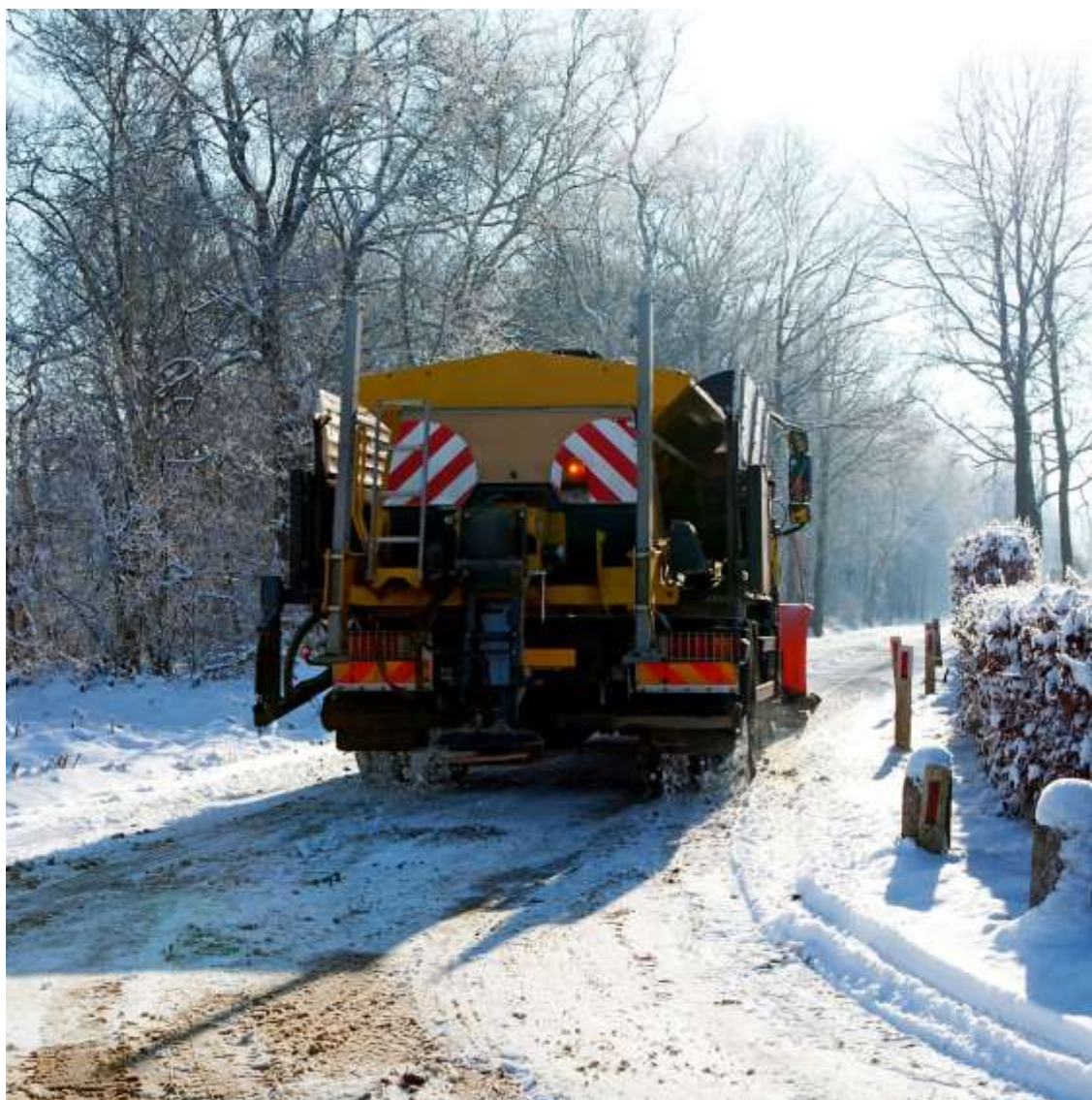

Uitvoeringsplan gladheidsbestrijding

Gemeente Boxtel

meewerkend

boxtel

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	3
1.1.	Doel	3
2.	Kaders.....	3
2.1.	Wetgeving	3
2.2.	Aansprakelijkheid	3
3.	Wegbeheerders.....	4
3.1.	Wegbeheerders binnen het eigen werkgebied	4
3.2.	Wegbeheerders aangrenzende gemeenten.....	4
4.	Personeel	4
4.1.	Inleiding	4
4.2.	Organisatie	5
4.2.1.	Verantwoordelijkheden.....	5
4.3.	Arbeidsomstandigheden.....	5
4.4.	Gladheidscoördinatoren.....	6
4.5.	Aannemer	6
4.6.	Nieuwe medewerkers	6
5.	Soorten winterse gladheid	7
6.	Uitgangspunten gladheidsbestrijding	7
6.1.	Milieu	7
6.2.	Strooimethode.....	8
6.3.	Dosering strooizout	8
6.4.	Begeleidingssysteem	8
6.5.	Strooiroutes.....	9
7.	Werkwijze	10
7.1.	Sneeuwval.....	10
7.2.	Afbouw en schoonmaak strooimaterieel	10
7.3.	Zoutkisten	11
8.	Materieel	11
8.1.	Onderhoud	11

9.	Communicatie	11
10.	Monitoring, registratie en evaluatie.....	11
10.1.	Vlootschouw	11
10.2.	Logboek	12
10.3.	Jaarlijkse evaluatie en toolboxmeeting	12

1. Inleiding

Voor u ligt het gladheidsbestrijdingsplan van de gemeente Boxtel. De gemeente is wettelijk verplicht te zorgen voor het beheer en de veiligheid van de gemeentelijke wegen. Een onderdeel hiervan is de zorgplicht voor de uitvoering van de gladheidsbestrijding. In dit plan zijn de uitgangspunten, kaders en de uitvoering voor de winterse gladheidsbestrijding in de gemeente Boxtel opgenomen.

1.1. Doel

Het gladheidsbestrijdingsplan geeft invulling aan wat de bewoners mogen verwachten op het gebied van gladheidsbestrijding en heeft daarbij als doel: 'voldoen aan de zorgplicht en wettelijke verantwoordelijkheid voor goed onderhouden wegen'. Het doel van de gladheidsbestrijding is om de wegen zo veilig mogelijk te houden voor de weggebruikers. Dit gebeurt op een duurzame en efficiënte wijze.

2. Kaders

2.1. Wetgeving

De wegbeheerder is verantwoordelijk voor het onderhoud van de weg, dit is vastgelegd in de Wegenwet hoofdstuk IV artikel 15 t/m 26. De gemeente is wegbeheerder van een groot deel van de wegen in de gemeente. Wanneer zij niet voldoet aan de gestelde verantwoordelijkheden, met schade voor de gebruikers als gevolg, kan zij aansprakelijk gesteld worden. Let wel, het gaat hierbij om een inspanningsverplichting voor de wegbeheerder en niet om een resultaatsverplichting.

2.2. Aansprakelijkheid

De mate van aansprakelijkheid bij winterse gladheid is afhankelijk van de mate van verwijtbaarheid van de wegbeheerder. Ondanks de inspanningen van de wegbeheerder kan deze alsnog aansprakelijk gesteld worden voor geleden schade. In het kader van de Wegenwet kan de gemeente te maken krijgen met twee vormen van aansprakelijkheid:

- Risicoaansprakelijkheid: Dit houdt in dat er gebreken zijn aan de weg of weguitrusting.
- Schuldaansprakelijkheid: Indien er sprake is van zaken en substanties op het wegdek, waaronder sneeuw, ijsel of rijp moet de eisende partij met bewijs komen dat de gemeente tekortgeschoten is in haar zorgplicht.

Bij de uitvoering van de gladheidsbestrijding heeft men te maken met schuldaansprakelijkheid. Hierbij is het belangrijk dat de wegbeheerder kan aantonen dat aan de zorgplicht is voldaan. De volgende zaken zijn hierbij belangrijk:

- Een goed meldsysteem voor gladheid;
- Het juist en jaarlijks informeren van de inwoners over de uitvoering van de gladheidsbestrijding;
- Het bijhouden van de (uitruk)tijden en gereden routes;
- Goed en voldoende materieel voorhanden hebben;
- Het adequaat handelen bij meldingen over gevaarlijke situaties.

3. Wegbeheerders

De gemeente Boxtel is niet de enige wegbeheerder binnen de gemeentegrenzen. Met de andere wegbeheerders zijn afspraken gemaakt over de te strooien wegen. Op deze manier sluiten de gestrooide routes op elkaar aan.

3.1. Wegbeheerders binnen het eigen werkgebied

Binnen de gemeentegrenzen van Boxtel zijn nog twee andere wegbeheerders:

- Rijkswaterstaat: strooit op snelwegen, op- en afritten en verzorgingsplaatsen;
- Provincie Brabant: strooit de provinciale wegen.

3.2. Wegbeheerders aangrenzende gemeenten

Het is belangrijk om met aangrenzende gemeente afspraken te maken over het te strooien areaal. Op deze manier sluiten de gestrooide routes op elkaar aan en worden deze geoptimaliseerd. De gemeente Boxtel grenst aan de volgende gemeenten:

- Gemeente Sint-Michielsgestel;
- Gemeente Meijerijstad;
- Gemeente Oirschot;
- Gemeente Vught;
- Gemeente Oisterwijk;
- Gemeente Best.

4. Personeel

4.1. Inleiding

De uitvoering van de gladheidsbestrijding kan worden uitbesteed aan aannemers. In de gemeente Boxtel is ervoor gekozen om de uitvoering door medewerkers van team Wijkbeheer van de gemeente te laten doen en het materieel in eigen beheer te hebben. Bij aanhoudende sneeuwval kunnen aannemers wel worden ingezet.

Het strooiseizoen loopt van 1 november tot 1 april van het volgende jaar. In deze periode heeft de gemeente twee strooiploegen die om de week consignatiedienst (oproepdienst) hebben. De consignatiedienst loopt van maandag tot maandag 07.30 uur van de volgende week. Een strooiploeg in Boxtel bestaat uit vijf medewerkers. Bij sneeuwval wordt ondersteuning ingehuurd bij drie aannemers. Buiten het strooiseizoen wordt ook gestrooid bij gladheid, maar is er geen consignatiedienst.

Het is belangrijk dat de werknemers die onderdeel zijn van de strooiploeg de juiste opleidingen hebben. Alle medewerkers die een strooidienst draaien moeten minimaal in het bezit zijn van het certificaat 'Specifieke Deskundigheid Winterdienst'. Het doorlopend trainen van de strooiploeg is essentieel om voor een goede en veilige uitvoering van gladheidsbestrijding te kunnen zorgen.

4.2. Organisatie

4.2.1. Verantwoordelijkheden

Het college van burgemeester en wethouders is als wegbeheerder van alle openbare wegen, fiets- en voetpaden binnen de gemeentegrenzen verantwoordelijk voor de gladheidsbestrijding.

De organisatie van de gladheidsbestrijding wordt gecoördineerd door een gladheidscoördinator, de gladheidscoördinator beslist wanneer en waar er gestrooid moet worden.

4.3. Arbeidsomstandigheden

Het zijn vaak moeilijke omstandigheden waaronder de uitvoering van de gladheidsbestrijding plaatsvindt. De uren die door de strooiploegen worden gemaakt vallen veelal buiten de reguliere werktijden. Ondanks de speciale omstandigheden moet worden voldaan aan de Arbeidstijdenwet (ATW) en de Arbowet. De bepalingen hebben betrekking op de maximale arbeidsduur (gemiddeld) per etmaal, per week en per maand.

De (publieke of private) organisaties die gladheidsbestrijding uitvoeren zijn gehouden aan de Voorschriften uit de ATW. In de praktijk voeren deze organisaties de gladheidsbestrijding uit door

middel van consignatiediensten, die naast de reguliere dagdiensten worden uitgevoerd. Volgens de ATW gelden de volgende bepalingen:

- In geval van consignatie geldt de tijd waarin een medewerker opgeroepen kan worden niet als arbeidstijd;
- Een werknemer mag niet langer dan 13 uur per 24 uur werken, inclusief de uren die voortkomen uit oproepen;

- Per 4 weken mag een medewerker maximaal 14 dagen oproepbaar zijn;
- Per 4 weken moet een werknemer minimaal tweemaal 2 aaneengesloten dagen niet werken en ook niet oproepbaar zijn.

4.4. Gladheidscoördinatoren

Om uitvoering te geven aan de gladheidsbestrijding zijn er in de gemeente Boxtel gladheidscoördinatoren. Eén van de gladheidscoördinatoren bewaakt het overzicht en bepaalt wanneer er een strooiactie moet plaatsvinden aan de hand van meteorologische gegevens en informatie van omliggende gemeentes. De gladheidscoördinatoren dragen zorg voor:

- Besluiten over het wel of niet uitzetten van een strooiactie;
- Besluiten van tijdstip alarmering;
- Besluiten welke actie uitgevoerd wordt;
- Alarmeren van eigen personeel en onderaannemers;
- Bijhouden en bestellen van zoutvoorraad;
- Communicatie met chauffeurs en weerdiensten;
- Toezicht op naleving van de arbeidstijdenwet en Arboregels;
- Evalueren van het strooiseizoen;
- Communicatie met andere wegbeheerders uit de regio;
- Vastleggen van gegevens en verplichtingen in een logboek;
- Communicatie over beheer en onderhoud van materieel.

4.5. Aannemer

Aannemers kunnen bij aanhoudende sneeuwval worden ingezet. Zij kunnen helpen bij het sneeuwschuiven of borstelen van de wegen. De aannemer gebruikt in dit geval eigen materieel. Werknemers van de aannemer die worden ingezet voor de gladheidsbestrijding moeten de opleiding 'Specifieke Deskundigheid Winterdienst' (SDW) afgerond hebben. De aannemer wordt door de gemeente geïnformeerd over wijzigingen in de routes en omleidingen.

4.6. Nieuwe medewerkers

Nieuwe medewerkers die onderdeel worden van de strooiploeg worden na afronding van de opleiding 'Specifieke Deskundigheid Winterdienst' (SDW) ingewerkt door collega's. Op deze manier leren ze de routes en het materiaal kennen.

5. Soorten winterse gladheid

Gladheid door bevriezing

Gladheid door bevriezing ontstaat wanneer het wegdek nat is en vervolgens de temperatuur van het wegdek daalt. Wanneer de temperatuur onder nul komt zal het water op het wegdek bevroren en ontstaat een dun laagje ijs.

Gladheid door condensatie

Bij gladheid door condensatie slaat vocht uit de lucht geleidelijk neer op het wegdek. Op deze manier wordt het wegdek langzaam nat. Wanneer de temperatuur van het wegdek tot onder het vriespunt daalt bevroren de druppels. Wanneer de wegtemperatuur al onder nul ligt wanneer het condensatieproces begint komen er ijskristallen op het wegdek, ook wel rijp genoemd. Dit type gladheid komt vaak voor op bruggen en viaducten.

Gladheid door neerslag

Deze vorm van gladheid treedt op wanneer neerslag (sneeuw, ijzel of hagel) valt bij wegdektemperaturen onder het vriespunt.

6. Uitgangspunten gladheidsbestrijding

6.1. Milieu

Strooizouten hebben effecten op het milieu. Deze effecten willen we zoveel mogelijk beperken. Dit doen we door:

- Het reduceren van de hoeveelheid strooizout door middel van de 'nat-zout' methode. Hierbij wordt het zout vermengd met pekewater, meestal in de verhouding 70/30. Dit zorgt voor een betere hechting van het zout aan het wegdek;
- Kritisch te kijken naar de te rijden routes;
- De juiste afstelling van het materieel met betrekking tot routes, strooihoeveelheid, strooibreedte en strooirichting;
- Het maken van een juist strooibesluit door het ophalen van gedetailleerde informatie uit gladheidsmeldsystemen, schouwrondes, contact met buurgemeenten en het weerbureau.

6.2. Strooimethode

De gekozen methode in de gemeente Boxtel gaat uit van preventief strooien, oftewel het strooien voordat het daadwerkelijk glad wordt. Dit zorgt voor een grotere verkeersveiligheid dan achteraf (curatief) strooien.

De gemeente Boxtel past de 'natzout-methode' toe. 'Natstrooien' houdt in dat het strooizout wordt vermengd met een zoutoplossing (22% natriumchloride) in de verhouding 70% strooizout en 30% vloeistof.

6.3. Dosering strooizout

De aanbevolen hoeveelheid strooizout verschilt per wegtypering en het type gladheid. De volgende strooidoseringen worden door het CROW aanbevolen:

Type gladheid	Dichte wegdekken	Poreuze wegdekken/betonstraatstenen/straatbakstenen
Bevriezing van natte weggedeelten	7g/m ²	14 g/m ²
Condensatiegladheid	7-14 g/m ²	7-14 g/m ²
Sneeuwval	14-20 g/m ²	14 – 20 g/m ²
Ijzel	14-20 g/m ²	14 – 20 g/m ²

In principe kiest de gemeente voor een zo laag mogelijke dosering van zout vanwege milieu- en kostenaspecten.

Voor fietspaden ligt de dosering met 10 g/m² standaard hoger in vergelijking met wegen vanwege minder en lichter verkeer over de fietspaden, waardoor het zout minder goed in het wegdek wordt gereden en minder snel wordt verspreid door het verkeer.

6.4. Begeleidingssysteem

De strooimachines hebben een begeleidingssysteem. Dit systeem zorgt voor de navigatie van de strooiroutes, waardoor het de verkeersveiligheid van de chauffeur vergroot. Het begeleidingssysteem kan ook de strooimechaniek automatisch instellen op de plaats van de route, zoals het aan- en uitzetten van de strooier, de te strooien breedte, richting en de hoeveelheid zout. Dit zorgt ervoor dat er nauwkeuriger en efficiënter wordt gestrooid, waardoor het beter voor het milieu is, en zoutbesparing oplevert.

6.5. Strooiroutes

De gemeente kiest ervoor om niet alle wegen, fiets- en voetpaden in de gemeente te strooien. Dat kost veel geld en tijd, is onmogelijk te organiseren en is bovendien niet goed voor het milieu. Er moeten daarom keuzes worden gemaakt. Eén van deze keuzes is dat de gemeente geen voetpaden strooit, ondanks dat de gemeente wandelen stimuleert. Het doel is om zo snel mogelijk de hoofdroutes veilig te houden. De gemeente strooit alleen gemeentelijke wegen en fietspaden. De gemeente onderscheidt verschillende routes bij gladheidsbestrijding.

Reguliere strooiroutes bestaan uit:

- Hoofdwegen (inclusief busroutes);
- Doorgaande fietsroutes;
- Wijkontsluitingswegen.

De gemeente heeft verschillende reguliere strooiroutes. De reguliere routes hebben bij het strooien de hoogste prioriteit, omdat dit routes zijn met belangrijke doorgaande wegen in en tussen de kernen binnen de gemeente. De routes kunnen, indien nodig, 24 uur per dag, zeven dagen per week gestrooid worden. Bij gladheid gaan zo veel mogelijk gladheidsbestrijdingsvoertuigen tegelijk de weg op. Het materieel is daarop aangepast. Op deze manier wordt gladheid zo snel mogelijk (binnen 2,5 uur) op verschillende plaatsen bestreden. De wegen dienen binnen 2,5 uur gestrooid te zijn in verband met de arbeidstijdenwet. Bij aanhoudende gladheid of sneeuwval komt de prioritering op de hoofdwegen inclusief de busroutes te liggen. De doorfietsroute die in ontwikkeling is, wordt in de toekomst ook meegenomen bij aanhoudende gladheid of sneeuwval. In bijlage 1 staat een overzicht van de reguliere strooiroutes.

Bruggen- en viaductenroutes:

De bruggen- en viaductenroutes kunnen overdag preventief gestrooid worden wanneer een totale strooiactie niet de verwachting is. Op deze locaties koelt het wegdek sneller af, waardoor ze eerder glad worden.

Aanvullende acties:

- Fietssluisjes (waar strooivoertuigen niet kunnen komen);
- Gemeentelijke toegangswegen van gebouwen met een medische of publieke functie;
- Openbare ruimte treinstation.

Wanneer er sprake is van aanhoudende gladheid worden de aanvullende acties gestrooid, deze acties worden zoveel mogelijk overdag gestrooid. In bijlage 1 staat een overzicht van deze locaties.

7. Werkwijze

De gladheidscoördinator bepaalt aan de hand van (verwachte) weersomstandigheden wanneer en hoe er gestrooid moet worden. De gladheidscoördinator maakt deze beslissing aan de hand van data over (verwachte) weersomstandigheden, het meetstation en informatie van omliggende gemeenten.

Vanaf 2024-2025 wordt er gebruik gemaakt van een gladheidmeldsysteem met weerstation op de Bosscheweg in Boxtel en wegdeksensoren op de Dorpsstraat in Esch. Door middel van sensoren wordt de wegdektemperatuur, dauwpunttemperatuur en de aanwezigheid van restzout gemeten. Het weerstation geeft de temperatuur, luchtvochtigheid en windsnelheid weer. Op basis van deze gegevens kan de gladheidscoördinator een zorgvuldige beslissing nemen, waardoor er gericht gestrooid kan worden.

De gladheidcoördinator neemt het besluit om een actie te starten op het moment dat gladheid wordt voorspeld. De gladheidscoördinator communiceert wanneer er gestrooid moet worden richting de uitvoerenden en indien nodig de aannemer. Alle medewerkers gladheidsbestrijding moeten bij een oproep weten wat er van hem of haar wordt verwacht. Wanneer een strooiactie wordt verwacht, worden 's middags voor 16.00 uur de bussen en vrachtwagens al klaargezet voor vertrek. Op deze manier kan een strooiactie zo snel mogelijk worden gestart na de oproep. Het zout wordt geladen wanneer de strooiactie van start gaat.

7.1. Sneeuwval

Het ruimen van sneeuw duurt langer dan een preventieve strooiroede. Het is daarom niet altijd mogelijk om alle routes volledig te kunnen rijden. Bij aanhoudende sneeuwval worden de hoofdwegen inclusief busroutes in eerste instantie gereden, deze wegen hebben prioriteit. Na het sneeuwvrij maken van deze routes wordt overgegaan op de overige routes. Het is essentieel dat voorafgaande aan sneeuwval preventieve strooi- of sproeiacties worden uitgevoerd. Deze acties worden uitgevoerd om gladheid te voorkomen en om later effectiever te kunnen sneeuwruimen. Ook kan er met behulp van de aannemer extra personeel en wagens ingezet worden om zoveel mogelijk wegen en fietspaden begaanbaar te houden.

7.2. Afbouw en schoonmaak strooi materieel

Het is belangrijk dat het materieel na een strooiactie wordt afgebouwd en schoongemaakt om gebreken te voorkomen en te zorgen dat het materieel weer gereed is voor een volgende strooiactie.

7.3. Zoutkisten

De gemeente verstrekt geen strooizout aan particulieren. Naar inzicht van de gemeente kunnen op openbare plekken zoutkisten worden geplaatst om waar nodig handmatig te kunnen strooien.

8. Materieel

De gemeente Boxtel heeft al het beschikbare stroomaterieel in eigen beheer. Er is een opslag voor het stroomaterieel en het strooizout beschikbaar. Het materieel wordt na elke strooibeurt gereinigd, het wordt jaarlijks onderhouden en vervangen wanneer nodig.

8.1. Onderhoud

De voertuigen, strooiers en ploegen worden jaarlijks voorafgaand aan het strooiseizoen (eind oktober/begin november) nagekeken en eventuele aandachtspunten worden verholpen. Tussentijds onderhoud wordt uitgevoerd wanneer dat nodig is.

9. Communicatie

Het is belangrijk om duidelijk naar de bewoners en weggebruikers te communiceren over de wijze van gladheidsbestrijding in de gemeente. Het gladheidsbestrijdingsplan en de strooiroutes worden via de website gecommuniceerd naar de bewoners en weggebruikers. Daarnaast is het belangrijk dat bewoners weten dat ze ook een eigen verantwoordelijkheid hebben en alert moeten blijven bij gladheid. Gladheid kan namelijk onvoorspelbaar zijn en de gemeente kan niet overal strooien. Daarnaast duurt het soms even voordat het strooizout werkt, op deze momenten kunnen gestrooide wegen alsnog glad zijn. Bewoners en bedrijven dienen zelf ook verantwoording te nemen door hun stoep schoon te houden en bedacht de weg op te gaan bij gladheid.

10. Monitoring, registratie en evaluatie

10.1. Vlootschauw

Elk jaar wordt er eind september of begin oktober een vlootschauw georganiseerd. De gemaakte afspraken worden bij deze actie nagelopen en strooiers en ploegen worden opgebouwd en getest. Ook worden voorafgaand aan elk strooiseizoen de routes gereden. Eventuele aandachtspunten worden voorafgaand aan het strooiseizoen waar mogelijk opgelost.

10.2. Logboek

Per strooiactie worden de volgende gegevens door de gladheidscoördinator bijgehouden in het logboek:

1. Tijdstip van alarm;
2. Opgeroepen medewerkers en aantal gewerkte uren;
3. Bijzonderheden strooiactie;
4. Nabeschouwing van actie;
 - Noodzaak actie
 - Gekozen tijdstip goed?
 - Voldoende dooimiddel? Aantal gram per m²
 - Weersverwachting uitgekomen
5. Weerverloop via meteorologisch bureau;
6. Oproep gemeente Eindhoven, gemeente Meijerijstad en provincie.

10.3. Jaarlijkse evaluatie en toolboxmeeting

Na elk strooiseizoen wordt een evaluatie georganiseerd door de gladheidscoördinator. Tijdens deze evaluatie wordt besproken hoe het strooiseizoen is verlopen en of er nog aandachtspunten zijn voor het volgende strooiseizoen. De aandachtspunten uit de evaluatie worden voorafgaand aan het nieuwe strooiseizoen gebruikt in de voorbereiding.

Onderwerpen die worden meegenomen in de evaluatie zijn onder andere:

- Aantal strooiacties;
- Aandachtspunten;
- Besturingssystemen en apps;
- Routes;
- Personeelsinzet en -uren;
- Alarmering;
- Voorraad en verbruik.